

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

== A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG“ HIVATALOS KÖZLÖNYE ==

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyesületi tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DEREKI ANTAL

FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előzetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K. A nyílt-tér és hirdetések előre fizetendők.

M. kir. postatakarékpénztári chequeszám 10,489. szám.

A másik dr Urnak.

Hibát követtem el, szinte végzetes hibát; de van annyi őszinteségem, szigorú önbírálatom és erkölcsi érzékem, hogy a hibát bevalljam és bevallásával jóvá is tegyem.

A multkorai cikkemet, melyért — szerénytelenség nélkül kijelenthetem — oly sok érdemen fölüli elismerést kellett a tarisznyámban elhelyezni, *rossz helyre címeztem*.

De értsük meg jól; csak a *címzés* volt eltévesztve; a kinek szántam, annak azt — alkalomadtán — előre bejelentettem, tévedésben voltam, összetévesztettem a Dr-t a doktorral.

Az a kihez intéztem nem reflektált rá; ebből két dologra is lehet következtetést vonnom; vagy olyan kicsinynek találja szerény egyéniségemet, hogy méltóságán alólinak tartja velem szóba állani, a kinek az ellenkezőjét már ugyan egy más alkalommal bebizonyította; vagy pedig hallgatásával elismerte és szentesítette igazaimat. Akármin van, én azt választhatom a kettő közül, a melyiket magamnak előnyösebbnek tartok; ez vele jár az emberi gvarlósággal — a hűséggel.

De most mikor már tévedésem tudatába jutottam, szembe kell kerülnöm a másik dr urral is, a kit csupán a megkülömböztetés kedvéért kis „d“-vel fogok jelezni. A miket az első cikkére *az egyik* Dr urnak a szönyegen levő esethez nemcsak mint a saját véleményemet, de a közvélemény hangulatából leszűrt igazságokat elmondottam, azokat természetesen a maguk egészében most is fenntartom; azonban mindazon jelzőket, a melyeket tévedésből az általam eddig nem sejtett *másik dr ur* címére eljuttattam, ezennel visszavonom, mert illetéktelen helyre kerültek. Tehát a mi szólt az egyiknek személyes vonatkozásában, az a világegyetem számára szólt a *másiknak* is.

És miután ezt a kérdést tisztáztam, most már bátran szembe nézhetek a másik dr urral is; azzal a másik dr urral, a ki a közelmúltban, valahányszor szükségem volt az én parányiságomra mindig megtisztelt nagyrabecsült látogatásával, hogy leereszkedő grandezzaival hűségomnak hűzelegjen; jóleső bizalmaskodásával meg *«bácsizott»*, sőt

egyszer máskor *«kisztihanddal»* is köszöntött vagy bucsuzott tőlem és most tájékozódásában *«kétkulacsosnak»* és Isten tője meg minek el nem nevez, csupán azért, mert most az egyszer bátorodunk az ő véleményével szemben más véleményben lenni és a saját egyenes lábainkon járni. Hát akkor, mikor az igen tisztelt dr ur bennünket kézszerongatások közepette méltóztatott dicsérni cikkeinkért, korrekt magatartásunkért nem voltunk *«kétkulacsosok»*, *«disszidensek»*, *«kormánytámadók»* és talán még *«kormánybuktató»* törekvésűek? Persze, hogy nem, mert akkor azok a cikkek a dr ur álláspontját fedezték, míg a mai cikkek elég vakmerőek ellentétes álláspontra helyezkedni.

Hát kedves, jó dr ur, ez nagy hálátlanság az ön részéről velünk szemben; mert mi annyit elnézést, annyit türelmet és annyit jóindulatot tanusítottunk az ön személye és működése — helyesebben nem működése iránt a közvélemény általános rosszszalása mellett, a mennyire még az immunitása által sem szolgáltatott elég alapot; mi oly gyakran, de jogosan megtephetünk volna az ön népszerűségének virágzó babérait, sőt egy alkalommal, oly neveltségessé lehetünk volna, ha nekünk az ilyesmiben örömmünk telne, hogy nyilvános szereplését önmaga sem óhajtotta volna többé. Mert hiszen tetszik tudni: *«legbiztosabban a neveltségességől»*, ezt nem Montesquieu mondja.

És mi mindezt nem tettük, mert szigorú elvünk volt és marad, hogy nem személyeskedünk még akkor sem, ha erre egyenesen provokálnak; mert az a hely, az az asztal, a hol lelkem igaz meggyőződésével agyam gondolatait papírra rovom, nekem olyan szent, mint a papnak a szószéke, a honnan mindig csak: igazságot, szeretetet és békét volna szabad prédikálni.

Oly nagy az anyag, akkora halmaz fekszik előttem, hogy bár nagyon szeretném, mindenre még sem válaszolhatok úgy, mint az igazság megkövetelné; majd ha lezajlik a harc, melyet oly mesterségesen sikerült felidézni, szélsőben, végig elmélkedem majd a kiinduló ponttól egész a végeredményig és akkor, de csak akkor írok meg mindent, a mit én mint tiszta

igazságot kihámoztam és akkor is talán inkább a saját passziómból magamnak, nem pedig mint önök rólunk hirdetni szeretik: szervilismusból vagy nyomorult pénzért. Ezen a gyanun — emelt homlokkal hirdetem — fölül állok és csak azok lehetnek ebben hiteles tanúi, akik erről már magoknak meggyőződést szereztek.

Meg kell ismételnem azt a már régebben tett kijelentésemet, hogy ebben az esetben nem bír a leadott szavazat a becsületszó erkölcsi és etikai értékével; durva sértés, sőt a becsütelenség vádjá volna ez mindazokkal szemben, akik ennek az ellenkezőjét vallják és állítják; és ha ez állana — a minthogy nem áll — akkor ebben az országban törvénnyel kellene proscrubálni: a becsütelenséget; és ha ez állana, akkor minden megválasztott országgyűlési képviselő egész nyugodtan hanyagolhatná el vállalt kötelességeit, mert biztonságban érezné magát életfogytiglan, hogy mindazok, kik *egyszer* rászavaztak, *becsületbelileg* kötelezve vannak másodszer, sőt mindenkor is csak rá szavazni.

Mi tiszteljük, becsüljük mások meggyőződését; lelkiismeretlenségnek tartanók, ha ezért bárkit is megtámadnánk, de a viszonyosság elvével fogva követeljük, hogy bennünket a mi meggyőződésünktől ne igyekezzenek elterelni.

Mi nem adtuk el tollunkat és meggyőződéseinket sem a kormányoknak, sem a helyi nagyságoknak; mi megtartjuk függetlenségünket minden irányban és bár rendíthetetlen hívei vagyunk a függetlenségi és 48-as pártnak és érdemes vezérének, szabad cselekvési jogunkat fenntartjuk mindég, valahányszor *székely ügyekben* a székelység vitális érdekeiről van szó és bárki szóljon fel a képviselőházban ezeknek védelmében, annak elismerésünket és a székely nép háláját mindenkor készséggel tolmácsoljuk és lapunkban ezen törekvésüknek mindég tért nyitunk, mert mi elsősorban székely és lokális politikát tartozunk követni és nagy örömmünkre szolgálna, ha a dr. ur ily irányu működésétől lapunkban minél gyakrabban elismeréssel adózhatnánk.

Elégé fájjaljuk, hogy erre még oly ritkán, vagy talán egy-

szer se szolgáltatott alkalmat. A nagy miniszternek kétségtelen nagy erényei nem nyernének nagyságukban egy szeméremet se, ha mi a dr. ur nyomdokán haladva még olyan erősen felkínálkoznánk is neki; az pedig ne fájjon a dr. urnak, hogy mi egy fiatal képviselőtársának ernyedetlen szorgalmát és munkásságát kellő értékében méltaljuk és a székely nép lelkéhez közelebb juttatjuk, mert meg vagyunk győződve felőle, hogy az ő feje sem fáj attól a munkásságtól, melyet a dr. ur ebben az áldatlan harcban jobb ügyhöz illő buzgalommal kifejteni szükségesnek talál.

Azt mondja dr. ur — és ezt a mély elkeseredettség hangján mondja, hogy nagyon csalatkoztak a főispán személyében; a főispán most nincs itthon, tehát semmiesetre sem állhat fenn az a gyakran hangoztatott vád, hogy tollunkat befolyásolja, véleményünket irányítja; és mégis egész bátran kinyilatkoztathatjuk, hogy *ez a csalódás kölcsönös volt*; azonban az igazság az, hogy: Önöknek nem annyira azok a hasábkon át hangoztatott sérelmek fájnak, hanem az, hogy a főispán nem akarta az Önök korlátlan hatalmát elismerni, mely őt és az általa képviselt méltóságot egy tetszésszerint könnyen mozgatható és rángatható bábuvá degradálta volna.

Én kiméletelességből nem akartam az Önök által szerkesztett úgynevezett *ultimátumot* a nyilvánosságnak átadni, pedig arról már rég volt tudomásom. Kiméletelességből úgy Önök, mint a főispán iránt; de ha Önök elég kiméletelességek voltak, hát nekem is engedessék meg kijelentésem, hogy az a főispán, a ki magát egy ilyen lealázó — a méltóságát és önértékét így arculcsapó — ukáznak alárendeli, az nem is érdemelné meg, hogy tovább is a főispáni székben ülhesen, mert akkor a megyében a közvélemény előtt a tekintélyét örökre tönkre tette és eljátszolta volna.

Hogy a belügyminiszter a vármegye autonómiájába beavatkozott volna és hogy a közigazgatási bíróság legfelsőbb döntése magasból jövő nyomás alapján jött volna létre, ezt a híresztelést kicsinyes pletyka alapján nem mi bocsátottuk szárnyra, hanem igenis azok, a

kiknek minden eszköz szent, hogy felsőbb helyen a főispánba helyezett bizalmat megingathassák és ha nem nevezzük meg a forrást, azt is csak kiméletelességből tesszük, nehogy újabb üszköt hordjunk a már ugyanis rosen lobogó lángba. A vármegye autonómiajáról pedig beszélni is neveléses akkor, mikor ezt az autonómiát úgy értelmezik, hogy azt csak néhány ember és nem az egész vármegye van hivatva megoltalmazni.

A vármegye autonómiajáról beszélni sem szabad akkor, mikor a vármegye nevében tiz ember — bármilyen nagy erkölcsi sullyal birjanak is egyenként — egy olyan cári ukázzal akarja a főispánt detronizálni és egyedül üdvözítőnek hitt véleményét az egész megyére oktroylálni.

Miután az e hó 17-én tartott értekezleten elhangzott beszédek — bár kivonatossan — átadtak a nyilvánosságnak, jogosult lenne, ha azokat is alaposan kritika tárgyává tennék; de nem tesszük; csak egyes tételre térünk ki röviden; Mikos János gróf azzal végzi beszédét, hogy az ügyet közölje az ország első gentlemanjével, a ki azon nézetének adott kifejezést, hogy a törvényhatósági bizottságnak semmi oka sincs a decemberben elfoglalt álláspontját megváltoztatni. Mi úgy a nagytisztelendő és méltóságos gróf ur, mint az ország első gentlemanjének ezen nézete előtt meghajlunk ugyan, de mégis bátrak vagyunk a lelkiismeretek megnyugtatósaért és a becsület fogalmának ez esetben való megállapíthatásáért azon közvetítő ajánlatot tenni: terjesztessék ez a kérdés a maga igazságában, de ne egyoldaluan megvilágítva az „Országos Nemzeti Casinó” becsületbirósága elé és legyen az onnan nyert vélemény, mely ugyan nem mindig szentírás — irányadó.

Az utolsó felszólaló urhoz, az egyik Dr urhoz pedig csak az a kérdésem: miért tartja most szükségesnek a koalíciós megyei pártot megalakítani, mikor ezelőtt néhány héttel ugyanazok, a kik ezen az értekezleten részt vettek, már megalakították a függetlenségi 48-as pártot? És ugyancsak tőle bátorkodom azt is megkérdezni, miért vádolja kizárólag a főispánt a választásnál megtörtént formahibáért és miért követeli egyedül tőle Isten és király előtt a hiba jóvávitelét, mikor a hibát, mint a vármegye tisztifőgyésze — nem mondom tudatosan — ő is elkövette. Én legalább ezt olvastam ki az előttem fekvő törvénykönyvből; lehet, hogy nem jól olvastam és rosszul értelmeztem, mert törvény- és jogtudós nem vagyok és az igazságokat mindég csak nemes ösztönből kutatom.

Végül legyen szabad a vármegye békéjének helyreállítása érdekében egy szerény proposíciót tennem: A vitatkozó felek

áldozzák fel egyéni hiúságukat és sérelmeiket; engedjenek kölcsönös macacsságukból, vegyék fel újra a kibontakozás lehetőségének fonálát; respektálják egymás egyéni meggyőződéseit, de tartsák tiszteltben egymás tekintélyét és méltóságát is. Az egyéni törekvéseket, a sértett hiúságokat dobják sutba vagy raktározzák el egy jobb jövő reményében, most legyen első a közérdek és a vármegye sokat hangoztatott, de eddig hamis nyomokon keresett békéje.

Mert a béke sem Dr Damokossal, sem Dr Sebessyvel nem fog helyre állni, tehát egy más megoldást kell keresni és találni, a mi megvalljuk a mostani helyzetben nagyon nehéz, de annál halásabb feladat lenne.

És a ki keresi és megtalálja, azé legyen a vármegye őszinte elismerése és halála. Mert nagy idők következnek most nemzeünk életében és a nehéz megpróbáltatásnak eme nagy napjaiban egyesült erőre, nem pedig pártoskodások által feldult, szétforgácsolt társadalomra és összevissza kuszált vármegyei állapotokra lesz szükségünk . . .

Deréki Antal.

Székely gazdasági kérdések.

Dr Nagy György országgyűlési képviselő Csikszentmártonban tartott beszámolójának a székely gazdasági kérdéseket tárgyaló közérdekű részét, a következőkben adjuk:

Mélyen Tisztelt Választó Polgárok!

A függetlenségi és 48-as eszmék hűségese szeretetében én édes székely testvéreim!

Örömmel jöttem el, hogy beszámoljak egy esztendőnek politikai munkásságáról. Felemelt fejjel jelentek meg a választó polgárok itélőszéke előtt, mert a függetlenségi és 48-as zászlót, melyet oly nagy szeretettel, olyan megfátólal kesedéssel adtak volt kezembe, tisztán, szeplőtlenül hoztam vissza. Erős kezekkel fenntartom a zászlót szabadságunknak, függetlenségünknek, nemzeti létünknek háromszínű szent jelvényét.

Beszámolómat két részre fogom osztani. Beszédem első részében ismertetni fogom azt a működésemet, melyet a székely gazdasági kérdésekben kifejtettem, a második részben pedig az általános politikai helyzettel foglalkozom.

A Székelyföldet érdeklő gazdasági kérdések közül tárgyalni fogom a birtokrendezést, a tagosítást, az arányosítást, a kepe állami megváltását, az erdőknek az állami kezelés alól való kivételét.

Kedves Székely Testvéreim!

A birtokrendezésre vonatkozó eddigi törvényeket, az 1871. LV., az 1880. XLV., az 1892. évi XXII. törvényeket részben módosította, a törvények rendelkezését részben megváltoztatta az 1908. év folyamán hozott, törvénytarunkban VII. szám alatt beiktatott törvény. Ezen új törvény különösen a tagosítás kérdésében foglal magában helyes intézkedést, a mikor felállítja az állandó gazdasági szakbizottságot, mely a tagosítás előtt nyilatkozik arról,

hogy a kért tagosítást a községre nevezve hasznosnak és célszerűen keresztülvihetőnek tartja-e. Ha a földmivelésügyi miniszter által e célra összeállított állandó gazdasági szakbizottság, melyben a kisbirtokosok, a kis gazdák érdekei eminenter meglesznek védve, a tagosítást nem tartja hasznosnak, abban az esetben a tárgyalásra megidézett, de meg nem jelent felek úgy tekintetnek, mint a kik a tagosítást ellenzik és az állami, törvényhatósági és községi vagyon, a közalapítványi javak, a közintézetek, az árvák és a gondnokság alatt levők birtokához számítandó. A gyakorlatban helyes keresztülvitel mellett, áldásos lesz az új törv. IV. fejezetének rendelkezése, a mely szerint azokban a községekben, a melyekben az általános tagosítás kérelmezése idejében közös legelő nincs, vagy a meglévő közlegelő a község állattenyésztési érdekeit ki nem elégíti, a legelőt a tagosítandó ösztérületekből kell kihalítani, illetve kiegészíteni.

Dr Sebess Dániel székely testvérünk, az igazságügyminiszteriumban felállított erdélyi birtokrendezési ügyosztály vezetője a magyar agrár politikáról irt nagyszabású munkájában, melyben a közös tulajdon s az abból kialakult magán tulajdon jogi és gazdasági helyzetét ismerteti, meggyőzőleg bizonyítja be, hogy a közös erdő és a közös legelő a kisbirtokos elem gazdasági berendezésének a Székelyföldön ma is főalkotó eleme. A törvény erre vonatkozó helyes, célszerű keresztülvitelle hivatva lesz számos sérelmet orvosolni

A törvény végrehajtása tárgyában kiadott 500. számú miniszteri utasításnak az igazságügyminiszteriumban való tárgyalásakor igyekeztünk oda-hatni, hogy a közlegelőre vonatkozólag olyan intézkedések történjenek, a melyek a székelyföldi állattenyésztést elősegítsék, a melyek az eddigi rossz, célszerűtlen gazdasági törvények által okozott sérelmet legalább részben megszüntessék. A törvényjavaslat tárgyalásakor, január 25-ikén, hosszabb beszédben mutattam reá a székelység gazdasági érdekeire, a következő napokon tartott részletes tárgyaláskor indítványok, módosítványok, határozati javaslatok beterjesztésével igyekeztem a törvényjavaslat hiányait pótolni. Igen sok üdvös javaslatomat nem fogadta el a többség, mert nem ismeri a mi speciális székelyföldi viszonyainkat s nem tudja megítélni a székely kisgazdáknak, a székely kisbirtokosoknak nehéz anyagi helyzetét

Sok vitára adott okot s fogadni a jövőben is az új birtokrendezési törvény X. fejezete a mely szerint az 1880. évi szept. 10 napja után élők között jogügylettel szerzett ingatlanok vagy az ingatlanok nélkül szerzett arányrészek után egyéni illetményeknek természetben való elkülönítése csak abban az esetben rendelhető el, ha azok után illetményeik elkülönítését a volt tulajdonosok egyenként is igényelhetik volna. Beszédemben kívántam, követeltem, hogy csak a rosszhiszemű szerzőkre terjesztessék ki ez az intézkedés, a kik mások jóhiszeműségével visszaváltak, a kik másoknak a törvényben való járatlanságát kizsartották s kizártam azért, hogy a jóhiszemű be-

csületes szerzőket megszerzett jogukban ne rövidítse meg a törvény. Munkásságomnak lett annyi eredménye, hogy a végrehajtási utasításnak az igazságügyminiszteriumban való tárgyalásakor a földmivelésügyi-miniszterium által az az ígérlet tétel, hogy a jóhiszemű vásárlóktól hajlandó a földmivelésügyi miniszter az eredeti vételárban a szerzett ingatlant megvenni, hogy az a közösen maradó területhez csatoltassék s e területek birtokosai évi hányadokban kamatmentesen kölcsönként a vételárat a földmivelésügyi miniszteriumnak visszafizetik. Ez által növekedik a közös tulajdon s így növekedik a közös tulajdonnal járó gazdasági előny is. Ez a legkevesesebb, a mit a kormánytól megkövetelhet a székelység, mert a becsületes, tisztakezü, jóhiszemű székely vásárlókat valóságos bűn volna helytelen törvényes intézkedések által súlyosan megkárosítani. Az állandó gazdasági szakbizottság felállításának rendezését a törvény a földmivelésügyi miniszter hatáskörébe utalta. Március 10-ikén a földmivelésügyi miniszteriumban anket volt, melyben megvitattuk az ebben az ügyben kiadandó 1200 számú rendeletet s annak intézkedéseimél fokozott figyelemmel voltunk, mi megjelent székelyföldi képviselők a székely középirtokosok és kisbirtokosok érdekeire. A rendelet IV. ik szakasza értelmében a tagosítást kérő 500 korona előleget köteles letétbe helyezni. Kérése alapján egy tárgyaló bizottságot küld a földmivelésügyi miniszter a községbe, a mely a tagosítás gazdasági előfeltételeit állapítja meg. E tárgyaló bizottság munkája fogja képezni alapját a földmivelésügyi miniszteriumban szervezett állandó gazdasági szakbizottságnak. Ha tagosítást kérő rosszhiszeműleg jár el, ha a gazdasági szakbizottság a tagosítást célszerűtlennek tartja, abban az esetben a tagosítást kérő nemcsak a letétbe helyezett előleget veszíti el, hanem a bizottságok felmerült költségeit is köteles megfizetni. Így a jövőben eleje lesz véve annak, hogy egy kapzsi külbirtokos, kinek alig pár barázda földbirtoka van, nyereszkeskedési szándékkal tagosítást kérjen s önző érdekből feldulja a községek békéjét. Ezután csak ott lesz tagosítás, a hol a birtokosok gazdasági érdekének az megfelel s a hol a tagosítás tényleg a birtokosok többségének akarata. Az átmeneti intézkedésekben az ismételt felszólalásomra az igazságügyminiszter megígérte egy oly rendelkezésnek felvételét, mely a most folyamatban levő tagosítási eljárásnak megszüntetését lehetővé teszi. Nevezetesen olyan községben, melynek tagosítására vonatkozólag az érdemleges tárgyaláson hozott ítélet nem emelkedett még jogerőre, kérésére az illetékes törvényszék a helyszínére tárgyalást tűz ki s abban az esetben, ha a megtartott tárgyaláson kifejezetten egyetlen egy birtokos sem kívánja a tagosítási eljárás folytatását, úgy az eljárás megszüntethető. Egy ilyen rendelkezéssel legalább azt a néhány községet sikerül megmenteni, melynek fekvése, birtokmegoszlása, éghajlata, gazdasági szokása egyaránt ellentmond a tagosítás célszerűségének, a hol a birtokosok közül senki se óhajtja az áldatlan tagosítás keresztülvitelét.

(Befejező közlemény következik.)

Három sorokat népeken den meg az irányjuk:

Tek. S

A mi száll Bar gyatékok önöké U belföldet Ezek pe utat ten utközi r esetben annyit, a nak; so

E mia Folyamc látszik

Nem közjegyző egynek

vedelme mint az készültse személy részene

A kö készpénz türelme

segédei

A se hallottar gyakran

lett, vag felek ug

Az ö különöse szinről-

vagy Ud

Csak van ö

népért egyebet

Külön Istennek

jának,

„Székely

előfizető

(A „Sz

Hétfi

alispán

szabb t

András

szobáj

len vol

külvil U

Zoltán,

Kovács

Fels E

selők.

vezetel

ott szó

Albert

között,

Kovács

Gyarm

mir for

tal; Dr

Viimos

nevezt

csak a

affaire

pán és

let nyo

Közjegyzői kényelem.

Háromszékvármegyéből vettük e sorokat s mivel a mi vármegyénk népének érdekeiről is szólnak, minden megjegyzés nélkül közöljük és az irányadó körök figyelmébe ajánljuk:

Tek. Szerkesztő ur!

A mi kir. közjegyzőnk gyakran kiszáll Barótra, Nagyajtára stb. a hagyatékok megtárgyalása végett. Az önké Udvarhelyre idézi az egész belföldet, még a hermányiakat is. Ezek pedig kénytelenek három napi utat tenni két nagy költséggel járó utközi meghalással és felette sok esetben a tárgyalás miatt elköltönnék annyit, a mennyit a hagyatékból kapnak; sokszor még ráfizetnek.

E miatt régóta zugolódik a belföld. Folyamodást akartak beadni, de úgy látszik ijedtöket vették s elmaradt.

Nem lenne lehetetlen *Okládra is közjegyzőséget* allítani? A mostani egynek 16—20 ezer korona évi jövedelme két felé osztva is több volna, mint az ugyanannyi, sőt sokkal több készülségű birósági, főigazgatási személyek vagy ügyvédek legnagyobb részének a jövedelme.

A közjegyző nem hitelbe, hanem készpénzért dolgozik s nem ritkán türelmetlenkedéssel fizet ő maga vagy segédei az ügyfeleknek.

A segesvári közjegyzőről is azt hallottam, hogy ő maga vagy segédje gyakran kiszáll előzetes tudatás mellett, vagy meghatározott időkből, a felek ügyeiben.

Az önké párciumja, sóvidéke és különösen belföldje utazhatik, míg színről-szinre meglátja Kereszturon vagy Udvarhelyen a kir. közjegyzőket.

Csak az a baj, hogy nem a nép van ő érettek, hanem ők vannak a népert s ennek méltányos érdeke egyebet parancsol...

Különben a Tek. Szerkesztő urat Istennek ajánlom s nagybecsű lapjának, az egyenes igaz uton járó „Székely-Udvarhely”-nek maradok hü előfizetője:

Kutásó Efraim.

LEGUJABB.

(A „Székely-Udvarhely” saját telefontudósítása.)

Budapest kedden d. u. 3 óra.

Hétfőn az udvarhelyvármegyei alispánválasztás tárgyában hosszabb tartalmú tárgyalás tartott Andrassy Gyula belügyminiszter szobájában; az értekezleten jelen voltak a belügyminiszteren kívül Ugron Ákos főispán, Ugron Zoltán, Dr Gyarmathy Dezső, Dr Kovácsy Albert és Dr Hinléder Fels Ernő országgyűlési képviselők. Az értekezlet egyelőre nem vezetett eredményre, azonban ott szóváltás támadt Dr Kovácsy Albert és Dr Gyarmathy Dezső között, melyből kifolyólag Dr Kovácsy Albert provokáltatta Dr Gyarmathy Dezsőt Zichy Vladimir gróf és Vásárhelyi Dezső által; Dr Gyarmathy Dezső Sümegi Vilmost és dr Hinléder Ernőt nevezte meg segédeinek. Ugyancsak az értekezletből kifolyólag affaire támadt Ugron Ákos főispán és Ugron Zoltán között, mely nyomban békésen elintézték.

A függetlenségi pártkörben hétfőn este a Dr Kovácsy és Dr Gyarmathy között felmerült lovagiassági ügy is békés elintéztést nyert.

KÜLÖNFÉLÉK.

Lemondás.

Éjjel, ha nem száll álom bus szemedre
És vágyat érzesz szebb világ után,
Hozzád lép halkán, könnyedén lebegve
Egy hattuszárnyu, szép tündérelány.

Fülébe hajlik és fülébe suttog
Oly nyelven, melyet itt nem értenek
S te im megérted, mely bűbája elfog,
Arcodról könnyed csendesen perog.

Megszáll varázsa, végzetes hatalma;
Követned kell egy bűvös szózatot:
A ki me érti, e világnak halva —
S egy más világban már feltámadott...

LYLI.

Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy a vásárról sok szarvasmarha maradt vissza városunkban;

mondják, hogy a csak nem rég szervezett függetlenségi 48-as pártot előbb koalíciós párttá alakítják át, hogy azután a gubójából mint régi darabont-párt bontakozhassék ki;

mondják, hogy városunkban egy idegen házalót se lehet látni;

mondják, hogy városunkba egy olyan vigec is érkezett, a ki magyarul beszél és kit ezért belépti díj ellet mutogatnak;

mondják, hogy a multkor egy Szejke vizes korsóban egy egész öltözet ruhát találtak;

mondják, hogy a malomgátat, a városi tanács sürgetésére már egészen rendbe hozták;

mondják, hogy a „Kökereztéren” a héten nem fordult elő kocsi-torlódás;

mondják, hogy a még élő utolsó királybíró arcképét a vármegyeház díszterme számára már megrendelték.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

— **Lapunk a közbeeső ünnepek miatt, csütörtök helyett, ma szerdán jelenik meg.**

Előfizetési felhívás.

Április hó elsejével új előfizetést nyitunk lapunkra.

Az a sok irás és szóbeli elismerés, mellyel lapunk irányja a közönség legszelesebb rétegeitől részesült bizonyítja leginkább, hogy megtaláltuk az utat a közönség lelkéhez, hogy hivatásunknak lelkiismeretesen és hiven megfeleltünk, de felment bennünket egyszersmind az alól, hogy hangzatos frázisokkal kelljen lapunkat a megye közönségének külön pártfogásába is ajánlanunk.

Kitűzött, egyenes utunkon, az igazság és tárgyilagosság ösvényén ezentul is megmaradunk, a székekység minden ügyét ezentul is meleg szeretettel felkaroljuk és hisszük, hogy ezzel magunkat a közönség szives támogatására a jövőben is érdemessé tesszük. Előfizetési áraink lapunk homlokzatán olvashatók.

— **Rendkívüli kedvezmény lapunk előfizetőinek.** A mai sulyos gazdasági viszonyok között, midőn a családok körében a női toalet kérdése igen fontos szerepet játszik azt hisszük, kedves szolgálatot teljesítünk lapunk t. előfizetőinek, midőn tudatjuk, hogy Magyarország legregibb divatújságjával, a Budapesti Bazárral oly egyezsége léptünk, hogy ezt a minden tekintetben magas szín-

vonalon álló praktikus divatlapot t. előfizetőinknek kedvezményes áron, negyedévenként 1 korona 60 fillérért küldetjük. A Budapesti Bazár kitűnő szabásainak segélyével az összes női öltözékek könnyen készíthetők el otthon házilag. A Budapesti Bazár minden száma 60—70 párisi és londoni divatképet, kézimunka-ábrát, fehérnemű modellt tartalmaz s „A mi kedveseink” címen egy teljes gyermekmukujságot is ad, melyben a divatos és szezonszerű gyermeköltözékeken kívül a mi kedveseinket csergő bongó versekkel és tanulságos mesékkel mulattatja Nagy kézimunka és szabásivén átlag 110—120 részletszabás és kézimunkarajzot közöl, melyek magyarázata is oly világos és könnyű, hogy segélyével még a kevésbé gyakorlottak is maguk készíthetik el összes ruháikat. Gazdag szépirodalmi részében érdekes regényeket, elbeszéléseket, tárcákat, novellákat és verseket közöl, míg társalgó Szalonja közérdekű kérdések megvitatására díjtalanul áll az előfizetők rendelkezésére. Az előfizetés minden hó elsejétől kezdetét veheti s kérjük az előfizetési összeget lapunk kiadóhivatalába küldeni. E kedvezményben csakis lapunk előfizetői részesülnek.

— **Kinevezés.** A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Constantinescu Hilár székeludvarhelyi lakost, ideiglenes minőségű díjtalan m. kir. pénzügyi számgyakornokká nevezte ki a helybeli pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez.

— **A Székely Tarsaság** gyűjtő-íveket tartó tagjai ezennel felkértenek, hogy a gyűjtőíveket és a gyűjtött tagdíjakat legkésőbb *vasárnapra, e hó 29 ikére* Spaller József pénztáros kezeihez juttassák el. Lakása: Kossuth Lajos utca 23. szám, Rápolthy-féle ház.

— **Halálozás.** Balogh Gyula lapunk nyomdájában alkalmazásban volt betűszedő és gépmester, szorgalmas és becsületes munkás, e hó 23-án d. u. fél 5 órakor, életének 23-ik évében egy hónapi szenvedés után a helybeli közkórházban, hasi hagymázban meghalt. Temetése e hó 25-én délután 3 órakor tartatik. A temetésre sürgönyileg történt értesítés után a megboldogult édes atyja Balogh Imácz tegnap a délutáni időben ideérkezett. A derék, kötelességtudó emberben nyomdánk egyik tevékeny munkását veszítette el és őszinte részvétünkkel kísérjük a korán elhunytat örök nyugalma helyére. Béke és áldás lebegjen hantjai felett.

— **A baromvásár,** mely városunkban e hó 22-én vasárnap tartott, nagyon rossz és szomorú eredményre végződött; a felhajtás még a szokottnál is nagyobb volt ugyan, de vevő alig akadt és ez az áru jelentékeny arleszállítást vont maga után; ennek oka ismét a mi áldatlan vasuti összeköttetésünk volt, mert a vásárra igyekvő vevők, azért, hogy a héjjasfalvi vicinális nem várhatta be a késedelmező fővonatot, — nem érkezhettek meg a reggeli vonattal Udvarhelyre. délután pedig tudvailevőleg már nálunk alig van vásár, mert a vidéki atyafi már a kora déli órákban hazafelé indul hogy jószágaival idejekorán községekbe érkezessék. Bizony-bizony elérkezhetett volna már annyi kereskényörgés után, — az idő, hogy ezen a mizérián, mely ugy gazdasági, mint kereskedelmi és ipari téren oly beláthatlan károkat okoz, a kereskedelmi kormány radikális intézkedésével segítsen.

— **Erdélyrészi vásárok.** Csütörtökön március 26-án Erzsébetváros, Földvár, Szinye (Deés mellett), Szilágyvárfalu; 29-én Egerhát; 30-án Bonczhida, Héjjasfalva, Kissink, Marosoroszfalu, Radnóth Szászcsóra, Zetelaka; április 1-én Felsőhajom, Márkod, Sósmező, Vizakna; 2-án Alsócsernáton, Bögöz; 4-én Etéd, Oláhláposbánya, Vajdahunyad; 5-én Baromlaka.

— **A kereskedelemügyi miniszter** Tauszik B. Hugó kir. tanácsos, takarékpénztári vezérigazgatónak a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara elnökévé, — Burger Albert nagykereskedőnek és Patai Zsigmond mészáros, ipartestületi elnöknek — ugyanazon kamara alelnökévé történt megválasztását megerősítette.

— **Konfirmációi Emlék.** A *Demeter* Dénes homoródkarácsonfalvi unitárius pap szerkesztésében megjelent gazdag tartalmú *Konfirmációi Emlék* kapható *Betegh Pál* könyvkiadónál Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz.

— **Az aradi vértanúk vesztőhelye.** Az aradi Kossuth társaság a napokban ünnepelte főnállásának huszonötödik évfordulóját, mely ünnepélyen elhatározták, hogy az aradi 13 vértanú vesztőhelyét, illetve annak területét a jelenlegi tulajdonosától megvásárolják, hogy ezután a nemzet tulajdonát képezze. A cél elérésére országos mozgalmat és gyűjtést indítanak és megvagyunk győződve, hogy a legszegényebb magyar hazafi is készséggel áldoz majd a szent célra, hogy a magyar Golgotha, a magyar nemzet kegyeletének méltó bucsujáró helyévé avatassék.

— **A cserebogár irtása.** A kárteknő cserebogár minden harmadik évben réme szokott lenni a gazdaközönségnek. Mútan ez évben nagy cserebogár szaporodásra lehet kilátásunk, Daranyi földmívelésügyi miniszter megbízta Jabonovszky József drt, a rovarani államok vezetőjét, hogy a cserebogár, valamint a pajor irtására vonatkozó rövid ismereteket írjon. Ez az ismeretesség már el is készült és ingyen megküldik barkinek, a ki levelezőúton ír vagy a földmívelésügyi minisztérium könyvtárának, vagy az állami rovartani állomásnak Budapest, II. Debrői ut 15. E közleményünket ajánljuk a gazdakörök és a gazdalkodó közönség szives figyelmébe.

— **Amatőrök fényképészeti szükségleteiket** előnyös árakban kapják: *Betegh Pál* könyv-, papir-, író és rajzszerszerezésében Székelyudvarhelyt, Kossuth utca 31. sz. *Adria* szírazlemezek! Hazai gyártmányok!

— **Csak 18 koronáért** szétküld utánvételt az Országos postaközlíteli Áruház Budapest, VII. Varseny-utca 2 szám. egy férfiöltönyre elegendő 3 méter finom fekete, sötétkék, szürke vagy barna szövetet vagy kamgarnt.

KÖZGAZDASÁG.

Vetőmagkiosztás a kigazdáknek.

A miniszteri kirendeltség az idén tavasszal is oszt ki kedvezményes áru nemesebb fajta vetőmagvakat a gazdaköröknek 16500 korona értékben. A zabból a duppai, az árpából a „Hanna” sörárpa, ezenkívül tavaszi búkköny, lóhere, lucerna és burgonya lesz kiosztva. Baltacimet és répamagot a vásárcsarnok szövetkezet árusít oleőbb áron.

A burgonyából „*Jópehely*” és a „*magyar kincs*” fajta lesz kiosztva, azért, hogy ezen izletes, bőtermő és emberi eledelnek és állati takarmánynak egyaránt kiváló fajták elterjedhessenek nálunk is és kiszorítsák az itteni silány fajtákat. Ujabbán a *peronoszpóra*, a burgonyának ezen veszélye terjedt el egyes községekben és ezen fajták ezen növényi betegségek ellen állanak.

Magunk részéről is ajánljuk, hogy a gazdák ezen pityóka fajtákat szerezzék meg a miniszteri kirendeltségtől és ezentul ezt termeljék.

Gazdaságosabb is volna a silány földeken a *törökbuza* helyett a burgonyát termelni, mert sokkal nagyobb jövedelem lenne elérhető általa. Kár,

hogyan ezt még kevés községben látják be, de a hol már az értelmesebb gazdák rájöttek, ott örvendetesen terjed a pityóka termelése.
A pityókáért a miniszteri kirendelt ségi irodában lehet jelentkezni.

Kiadja: Betegh Pál újságtudó intézete.



A legszebb, legjobb s mindenütt legkedveltebb

védjegyes bicikliket — 96 koronától kezdve — egész a határig teljesen vám- és tehermentesen szállítjuk.

Sok évi jótállás. Egyszerű kivitelű kerékpárok olcsóbbak. Összes hozzávaló részek Berlinből szállítanak.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Kérjük legelső osztályú gyártmányainkat alacsonyabb árrban levő csekélyebb értékű árukkal össze nem tévesztetni.

Multiplex-Fahrrad-Industrie,
Berlin 7., Gültzschinerstr. 15.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Sz. ad. 2-908. kj.

Árverési hirdetmény.

Székelyzsombor község tulajdonát képező három kövü lisztelő malmát 3 egymás után következő évre hasznóberbe adni elhatározván, az újabb árverezés folyó évi március 26-án d. e. 9 órakor fog megtartatni Székelyzsombor község házában. Kikiáltási ár 1500 korona. A feltételek a jegyzői irodában megtekinthetők.

Székelyzsomboron, 1908. március hó 18-án.

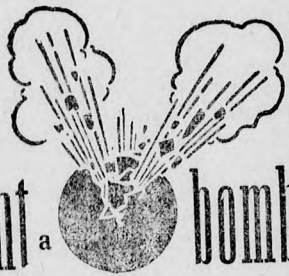
Péter József jegyző. Szitás János bíró

Hasznóberleti hirdetmény.

A városi birtokosság a Szabó Ferenc féle birtokot 1908. évre márc 29-én d. e. 10 órakor a városház tanácskozó termében tartandó nyílt árverésen hasznóberbe adja. Kikiáltási ár 3000 K, melynek 10 százaléka bánatpénzül letendő.

Székelyudvarhely, 1908. márc. 18-án.

Az elnökség



Mint a bomba

úgy hat »AZ ÜZLET« minden egyes száma.

Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, V. Percel Mór-u. 4.

Eladó háztelkek.

A szombathelyi vámmal szemben, közvetlenül az aszfalt mellett 200-400 nsz. öl területű háztelkek eladók. Részletes felvilágosítást ad Dr. Szöklősi Ödön, ügyvéd.

Fest és mázoló

a legújabb divat szerint készült minták és rajzok után, teljes megelégedésre, szigorú pontossággal, előnyös áráért — a Kolozsvárról Székelyudvarhelyre telepedett

új szobafestő és mázólómester:

BIRÓ MIHÁLY.

Lakása: Petőfi-utca 36. szám.
Csinos és izléses munka!

1051-908 tkv. szám

HIRDETMEY.

AN m. m. kir. igazságügym 1906. évi jul. 6-án 14114-906. l. M. I. sz. a. rendeletével elrendelte, hogy a székelykereszturi kir. járásbíró, mint tkv. hatóságához tartozó Székelyszállás község telekjegyzőkönyveibe felvett mindazon ingatlanokra nézve, melyekre az 1886. évi 29. t. c., az 1889. évi 33. t. c. és az 1891. évi 16. t. c. i. c. k. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t. c. i. c. k. b. szabályozott

eljárás s ezzel kapcsolatban a tkvi bejegyzések helyesbítése fogantatásaitassék.

E célból a helyszíni eljárás Székelyszállás községében 1908. évi április hó 18-ik napján fog kezdődni. Ennélfogva felhívom:

1. mindazok, kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve indokolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a tkvi hatóság kiküldött előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az észrevételeiket igazoló okirataikat mutassák fel.

2. mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdoni igényt tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átjegyzésre az 1886. XXIX. t. c. 15. § 18 § ai és az 1889. évi XXXVIII. t. c. § 6. 7 és 9 § ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokat igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben ezen az uton nem érvényesíthetik és a belyeg és illeték elengedés kedvezményétől is elesnek;

3. és azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van telekkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesét kérelmezzék, illetve, hogy törlesét engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bejegyzés kedvezményét nem kaphat.

A kir. járásbíró tkvi hatósága Székelykeresztur, 1908. évi március 14-en.

CSERESNYÉS SÁNDOR,
kir. járásbíró.

Elváltat teljes iroda- és iskola-berendezéseket olcsó áron

SZEKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhelymegye legerjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2-szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emke Adria Rákóczy Szt-István Szepesi Ien legjobb magyar gyártmányú díszlevélpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos levélpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász- 20-féle helybeli felvétel. Nagyválaszték tájképes, virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

Allandóan kaphatók mindenféle kész nyomtatványok. u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkeszi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Mindenféle színű, nagyságu, súlyu és minőségű irodai és író-

PAPIROSOK

vonalzott és sima levélpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, csomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrőpapírok, torta- és befőzőpapírok, könyvkötő papírok és papírkülönlegességek. Kártyapapírok.

Lemezpapírok minden sulyban hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, rajzminták, szépírási és rondírási minták. Olcsó legyező-faldiszek, klozetpapírok, szivarkahüvely, szivarka s névjegyárcák. Dohány- és szivartárcák bőrből és fémből. Bőrtárcák pénzes erszények okmány és írománytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31 (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gvszjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélírotollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárak, dísztollszárak. Ironok, fekete, színes és másoló-ironok, notes ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, iron-hegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajelző kréták, színes kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy és ruhajelző tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek, tük. Hangoló-sipok és okarinák. Monogramok fehérnemű és levélpapírjelzésre. Kézi nyomda. — Különféle bélyegzők, pecsétnyomók, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémből, erdészkalapácsok gyári árrban.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjúsági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes „Magyar Könyvtár”. A székelyudvarhelyi középiskolákban és a városi és megyei elemi népiskolákban használatban levő összes tankönyvek raktára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevásárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), bárca és szelvénykönyvek.

Körzök,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, itatódeszkák, olaj- s vízfesték minden színben. Ecetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, tollállványok, szivacs-csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézőgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szőnyeg szegkek, képesok stb.

A Székelyföld legnagyobb kész nyomtatványraktára

Nyomatott Betegh Pál könyvnyomtató intézetében Székelyudvarhelyt 1908.